

**ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕДИЦИНІ ТА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Внутрішня медицина

повна назва навчальної дисципліни

ступінь освіти

магістр

галузь знань

22 Охорона здоров'я

шифр і назва галузі знань

спеціальність

222 Медицина

код і найменування спеціальності

освітньо-професійна
програма

Медицина

назва освітньо-професійної програми

статус дисципліни

обов'язкова

Дніпро-2025

Розробник:

Науково-педагогічні працівники кафедри
клінічних дисциплін

Гарант освітньо-професійної
програми:

проф., д.мед.н. Довгаль М.А.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри клінічних дисциплін.

Т.в.о. завідувача кафедри

Лілія Чобіток

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії,
протокол від 19.03.2025 р. №1.

Голова методичної комісії

проф., д.мед.н. Марина Довгаль

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Внутрішня медицина» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки магістрів спеціальності (222 Медицина) галузі знань (22 Охорона здоров'я).

Предметом навчальної дисципліни є опанування основ внутрішньої медицини за основними її розділами (пульмонологія, гастроентерологія, гематологія, ендокринологія, кардіологія, ревматологія, нефрологія, медична генетика, клінічна фармакологія, професійні хвороби, клінічна імунологія, алергологія, медико-соціальна експертиза і реабілітація), при цьому наголос робиться на вивчені етіології, патогенезу, клініки, діагностики, диференціальної діагностики, лікування та профілактики основних та найбільш розповсюджених захворювань внутрішніх органів з позицій синдромального підходу.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна ґрунтуються на засвоєніх здобувачами вищої освіти знаннях з анатомії людини, медичної біології, гістології, цитології та ембріології, патоморфології, фізіології, патофізіології, медичної і біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, радіології та радіаційної медицини, пропедевтики внутрішньої медицини. Підготовка за програмою закладає фундамент для засвоєння студентами глибоких знань з профільних клінічних професійно-практических дисциплін, зокрема, з неврології, психіатрії та медичної психології, загальної хірургії, нейрохірургії, офтальмології, дерматології та венерології, судинної хірургії, акушерства та гінекології тощо та формує уміння застосовувати знання з патології внутрішніх органів у процесі подальшого навчання та у професійній діяльності відповідно до принципів доказової медицини.

Метою викладання навчальної дисципліни «Внутрішня медицина» є: забезпечити академічну підготовку з внутрішньої медицини та підготовку випускників до 5 професійної діяльності лікаря на відповідній посаді шляхом набуття загальних та спеціальних компетентностей, сфера застосування яких щонайменше описується визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань трудової, судової та військової експертизи.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів освіти таких компетентностей:

Загальна компетентність за освітньо-професійною програмою

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК7	Здатність працювати в команді.
ЗК8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК9	Здатність спілкуватись іноземною мовою.
ЗК10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахова компетентність за освітньо-професійною програмою

ФК1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
ФК7	Здатність до діагностиування невідкладних станів.
ФК8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ФК15	Здатність до проведення експертизи працездатності.
ФК16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК17	Здатність до оцінювання впливу навколошнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
ФК21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК22	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.
ФК23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.
ФК24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Навчальна дисципліна забезпечує досягнення таких **програмних результатів навчання:**

Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою

ПРН 1	Мати ґрутовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН2	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
ПРН3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
ПРН4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
ПРН7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або

	інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПРН8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь- яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПРН9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтівувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН16	Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
ПРН17	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН21	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН23	Застосовувати в професійній діяльності та професійному саморозвитку сучасні цифрові, інформаційно-комунікаційні технології , спеціалізоване програмне забезпечення
ПРН25	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН26	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.

ПРН28	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.
ПРН31	Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума - як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступень, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів –15	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
Загальна кількість годин -450	Спеціальність: 222 «Медицина»	Рік підготовки: 4,5,6 Семестр 7-8,9,11-12	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 310 самостійної роботи студента – 140	Освітньо-кваліфікаційний рівень: II магістерський	Лекційні – 20 Практичні – 290 Самостійна робота –140 Вид контролю:залик	

3.1. Теми лекцій

Тема лекцій		Кількість годин
1	Виразкова хвороба та інші виразки шлунка та 12-палої кишки. Ускладнення виразкової хвороби шлунка	1
2	Захворювання кишечника	1
3	Артеріальна гіпертензія. Симптоматичні артеріальні гіпертензії	1
4	Пневмонії	1
5	Бронхообструктивна патологія: хронічне обструктивне захворювання легень та бронхіальна астма	2
6	Анемії	1
7	Гострі та хронічні лейкемії	1
8	Цукровий діабет	1
9	Захворювання щитоподібної залози	1
10	IХС (ішемічна хвороба серця): Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія та гострий інфаркт міокарда)	2
11	Хронічні форми IХС	1
12	Серцева недостатність	1
13	Ревматоїдний артрит	1
14	Остеоартроз	1
15	Системний червоний вовчак	1
16	Подагра	1
17	Хронічна хвороба нирок	1
18	Хронічні гепатити та цирози печінки	1
Усього		20

3.2. Теми практичних занять

Тема заняття	Кількість годин
Основні симптоми при гастроентерологічній патології. Методи дослідження в гастроентерології	2
Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Хронічні гастрити. Шлункова диспепсія	2
Виразкова хвороба та інші виразки шлунка та 12-палої кишки	2
Хронічні захворювання кишечника: неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона	2
Основні синдроми та методи обстеження в пульмонології	2
Хронічне обструктивне захворювання легень	2
Бронхіальна астма	2
Інгаляційна терапія в пульмонології	2
Пневмонії	2
Інфекційно-деструктивні захворювання легень	2
Плеврити та плевральний випіт	2
Антибактеріальна терапія в пульмонології	2
Інтерстиціальні захворювання дихальної системи	2
Ускладнення легеневої патології. Легенева недостатність	2
Есенціальна артеріальна гіпертензія	2
Симптоматичні артеріальні гіпертензії	2
Лікування артеріальної гіпертензії	2
Атеросклероз	2
Анемії	2
Гострі та хронічні лейкемії	2
Діагностика цукрового діабету	2
Хронічні ускладнення цукрового діабету	2
Гострі ускладнення цукрового діабету	2
Лікування цукрового діабету 1 та 2 типів	2
Захворювання щитоподібної залози. Тиреотоксикоз. Гіпотиреоз	2
Захворювання надніркових залоз	2
Хронічні форми ІХС	2
Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарда)	2
Вродженні вади серця у дорослих	2
Перикардити	2
Міокардити та кардіоміопатії	2
Легеневе серце. Тромбоемболія легеневої артерії	2
Порушення ритму серця	2
Порушення провідності серця	2
Гостра серцева недостатність	2
Хронічна серцева недостатність	2
Набуті вади серця	2
Інфекційний ендокардит	2
Гостра ревматична лихоманка. Системні захворювання сполучної тканини (системний червоний вовчак)	2
Ревматоїдний артрит	2
Остеоартроз	2
Серонегативні спондилоартропатії (анкілозуючий спондилоартрит, реактивні артрити)	2
Системні захворювання сполучної тканини (системна склеродермія, дерматоміозит). Системні васкуліти	2
Піелонефрити. Тубулointерстиціальний нефрит	2

Гостре пошкодження нирок	2
Гломерулонефрити. Амілоїдоз нирок	2
Хронічна хвороба нирок	2
Хронічні гепатити та цирози печінки	2
Жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення	2
Хронічні панкреатити	2
Предмет і завдання клінічної фармакології. Основні положення фармакокінетики та фармакодинаміки. Побічна дія лікарських засобів, взаємодія лікарських засобів	2
Клінічна фармакологія лікарських засобів для лікування захворювань системи дихання	2
Клінічна фармакологія протизапальних лікарських засобів (не стероїдних, стероїдних та ін.)	2
Клінічна фармакологія антибактеріальних лікарських засобів (антибіотики, фторхінолони, нітроімідазоли, нітрофурані та ін.)	2
Клінічна фармакологія антигіпертензивних лікарських засобів	2
Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на функції нирок (діуретики, урикозуричні засоби)	2
Клінічна фармакологія антиангінальних, антиішемічних та гіполіпідемічних лікарських засобів	2
Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на здатність крові до згортання	2
Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовують для лікування захворювань шлунково-кишкового тракту (при кислото-залежних захворюваннях шлунку та 12-палої кишki)	2
Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовують для лікування захворювань гепато-біліарної системи. Засоби, що впливають на тонус та моторику шлунково-кишкового тракту	2
Структура й принципи функціонування імунної системи. Вікова імунологія	2
Імунологічні методи досліджень. Поняття про імунограму. Основні правила оцінки клініко-інструментальних та лабораторних даних, що характеризують імунний статус	2
Імунне запалення та інфекційні хвороби. ВІЛ інфекція: імунопатогенез, імунодiагностика, імунокорекція	2
Основні принципи призначення імунотропної терапії. Імунореабілітація, імунопрофілактика	2
Вродженні імунодефіцитні захворювання	2
Набуті імунодефіцитні захворювання та вторинна імунна недостатність	2
Основи трансплантаційного імунітету. Імунологія репродукції.	2
Імунозалежні форми безпліддя	2
Імунологія пухлин. Імунні аспекти аутоімунної патології	2
Атопічні хвороби (алергічний риніт, крапив'янка та ін.). Анафілаксія	2
Інші алергічні (неатопічні) захворювання (сироваткова хвороба та ін.)	2
Імунодефіцитні захворювання та імунозалежна патологія	2
Алергічні захворювання	2
Загальні питання професійної патології	2
Пневмоконіози	2
Хронічний бронхіт та хронічне обструктивне захворювання легенів	2
Вібраційна хвороба та нейросенсорна приглухуватість	2
Висотна та декомпресійна хвороби	2
Професійні хвороби, зумовлені впливом електромагнітного випромінювання та ультразвуку, дією несприятливих факторів виробничого мікроклімату	2
Професійні захворювання, пов'язані з перенапруженням окремих органів і систем	2

Професійна інтоксикація бензолом	2
Професійні інтоксикації аміно- та нітросполуками бензолу, моноксидом вуглецю	2
Професійні інтоксикації свинцем, миш'яковистим воднем	2
Професійні хвороби органів дихання токсико-хімічної етіології	2
Професійні токсичний гепатит та токсична нефропатія	2
Професійні інтоксикації отрутохімікатами, що використовуються при сільськогосподарських роботах	2
Професійні нейротоксикози	2
Ведення хворого з артеріальною гіпертензією	2
Ведення хворого з артеріальною гіпертензією, невідкладні стани: гіпертензивні кризи (ГК)	2
Ведення хворого з болем в грудній клітці (міокардит, кардіоміопатії (КМП) та ін.)	2
Ведення хворого з болем в грудній клітці (ІХС, перикардит, міокардит, КМП та ін.)	2
Ведення хворого з ГКС	2
Ведення хворого з задишкою. Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА)	2
Ведення хворого з кардіомегалією	2
Ведення хворого з серцевими шумами	2
Невідкладні стани в кардіології	2
Ведення хворого з порушенням серцевого ритму та провідності	2
Ведення хворого з хронічною серцевою недостатністю	2
Курація тематичного хворого в рамках змістового модулю	2
Ведення хворого з болем у спині та кінцівках	2
Ведення хворого з артралгіями/міалгіями	2
Ведення хворого з пурпурою (геморагічний синдром)	2
Підготовка до ліцензійного екзамену «Крок 2»: робота з тестовими завданнями типу «Крок 2». Підготовка до атестації випускників: робота з типовими клінічними задачами та стандартизованим пацієнтом	2
Ведення хворого із суглобовим синдромом	2
Ведення хворого з лихоманкою та схудненням	2
Курація тематичного хворого в рамках ЗМ	2
Ведення хворого з дисфагією та печією	2
Ведення хворого з функціональною диспепсією	2
Ведення хворого з болем у животі	2
Ведення хворого із жовтяницею	2
Ведення хворого з гепатомегалією та гепатолієнальним синдромом, з порталовою гіпертензією та асцитом	2
Курація тематичного хворого в рамках ЗМ	2
Ведення хворого з легеневим інфільтратом	2
Ведення хворого з пневмонією	2
Ведення хворого з хронічним кашлем	2
Ведення хворого із задухою та асфіксією, гострою дихальною недостатністю	2
Ведення хворого з кровохарканням	2
Ведення хворого з плевральним випотом	2
Ведення хворого з бронхобструктивним синдромом	2
Курація тематичного хворого в рамках ЗМ	2
Ведення хворого із сечовим синдромом, нефротичним синдромом, з хронічною хворобою нирок	2
Ведення хворого з анемією	2
Ведення хворого з лімфаденопатією та лейкоцитозом	2
Підготовка до ліцензійного екзамену «Крок 2»: робота з тестовими завданнями типу «Крок 2». Підготовка до атестації випускників: робота з типовими клінічними задачами та стандартизованим пацієнтом	2

Ведення хворого з комою, олігоанурією, гострою печінковою недостатністю	2
Курація тематичного хворого в рамках ЗМ	2
Основні нормативно-правові документи з визначення тимчасової втрати працездатності. Організація роботи лікаря з проведення експертизи тимчасової непрацездатності. Організація роботи ЛКК.	2
Медичний висновок про тимчасову непрацездатність (МВТН). Категорії МВТН. Порядок роботи в електронній базі даних.	2
Лист непрацездатності. Довідки, що засвідчують тимчасову непрацездатність. Порядок заповнення.	2
Основні нормативно-правові документи з визначення стійкої втрати працездатності. Організація медико-соціальної експертизи (МСЕК) в Україні. Порядок проведення медико-соціальної експертизи	4
Категорії обмеження життєдіяльності. Критерії встановлення інвалідності.	4
Групи інвалідності, строки настання інвалідності. Медико-соціальна експертиза при нещасних випадках на виробництві, професійних захворюваннях, інвалідності з дитинства, інвалідності внаслідок аварії на ЧАЕС, інвалідність у військових	2
Міжнародна класифікація функціонування, порушень життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Оцінювання функціонування. Класифікатори в МКФ.	2
Оцінка впливу навколошнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я особи за МКФ.	4
Інвалідність у дітей. Визначення статусу «дитина з інвалідністю».	2
Основні нормативно-правові документи з реабілітації.	2
Реабілітація осіб з інвалідністю. Види реабілітації.	2
Організація роботи сімейного лікаря з реабілітації. Індивідуальна програма реабілітації. Технічні засоби реабілітації	2
Ведення хворого з хронічними ускладненнями цукрового діабету. Особливості призначення цукрознижуvalної терапії хворим на цукровий діабет 1 та 2 типу	4
Ведення хворого з некомпенсованими формами цукрового діабету. Лікування кетоацидичної, гіпоглікемічної, гіперосмолярної та лактацидемічної ком	2
Ведення хворого із синдромами зоба, гіпотиреозу, тиреотоксикозу. Лікування тиреотоксичного кризу	2
Ведення хворого із синдромом артеріальної гіпертензії в ендокринологічній практиці. Принципи курації хворого з хронічною недостатністю надніркових залоз. Лікування аддісонічного кризу	2
Усього	290

3.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
	Не заплановано	

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Завдання для самостійної роботи за темами

№ з/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	Диференціальна діагностика недосліджені диспепсії	1
2	Особливості діагностики целіакії у дорослих та принципи ведення хворих	1
3	Диференціальна діагностика хронічних ентеритів	1
4	Особливості ведення хворих із синдромом подразненого кишечника	1
5	Диференціальна діагностика раку товстого кишечника	1
6	Диференціальна діагностика раку тонкого кишечника	1
7	Диференціальна діагностика раку легень	1
8	Диференціальна діагностика хронічного бронхіту	1
9	Фенотипи пневмонії: сучасний погляд на особливості етіології	1
10	Лікування хворих на вірусосаційовані пневмонії	1
11	Антибактеріальна терапія нозокоміальних пневмоній	1
12	Пневмонії у вагітних: особливості перебігу, діагностики та лікування	1
13	Диференціальна діагностика ідіопатичного легеневого фіброзу та	1
14	Гіпертензивні кризи: алгоритм діагностики, принципи надання невідкладної допомоги	1
15	Клініко-патогенетичні форми вегетативних кризів при нейроциркуляторній дистонії	1
16	Гемолітична анемія: Диференціальна діагностика	1
17	Апластична анемія: діагностика, принципи ведення хворих	1
18	Мієломна хвороба: Диференціальна діагностика	1
19	Тромбоцитопенічна пурпур: клініка, діагностика, принципи лікування	1
20	Спадкові порушення коагуляційного гемостазу: гемофілія. Диференціальна	1
21	Поняття про гормони та їхню біологічну дію на організм людини.	1
22	Механізми регуляції роботи ендокринної системи	1
23	Сучасні алгоритми діагностики та надання невідкладної допомоги при коматозних станах при цукровому діабеті	1
24	Особливості проведення термінових та планових хірургічних втручань у хворих на цукровий діабет	1
25	Цукровий діабет та вагітність. Діагностика, лікування	1
26	Йододефіцитні стани. Йодна профілактика: масова, групова, індивідуальна	1
27	Вузлові форми зоба. Моніторинг пацієнтів із вузлами у щитоподібній залозі	1
28	Новоутворення щитоподібної залози: діагноз, диференціальний діагноз,	1
29	Спадкові захворювання легень. Спадкові гепатози. Системні скелетні дисплазії	1
30	Загальна характеристика мітохондріальної патології	1
31	Медико-генетичне консультування. Пренатальна діагностика. Скринуючі програми	1
32	Опанування навичок інтерпретації ЕКГ при хронічних формах IХС	1
33	Опанування навичок інтерпретації ЕКГ при нестабільній стенокардії, гострому інфаркті міокарда Опанування навичок аналізу біохімічних показників крові (маркери некрозу міокарда)	2
34	Опанування навичок трактування даних допплер-ЕхоКГ при вроджених вадах серця Опанування навичок трактування даних	1

	рентгенологічного дослідження органів грудної клітини при вроджених вадах серця	
35	Опанування навичок трактування даних допплер-ЕхоКГ при набутих вадах серця Опанування навичок трактування даних рентгенологічного дослідження органів грудної клітки при набутих вадах серця	2
36	Опанування навичок трактування даних ЕхоКГ при інфекційному ендокардіті Опанування навичок трактування мікробіологічного дослідження крові у хворих на інфекційний ендокардит	2
37	Опанування навичок трактування даних біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові фракції) при перикардитах	2
38	Опанування навичок трактування даних ЕхоКГ при міокардитах	1
39	Опанування навичок трактування даних ЕхоКГ при легеневому серці Опанування навичок аналізу коагулограми, D-димеру при ТЕЛА	1
40	Опанування навичок інтерпретації ЕКГ при порушеннях ритму серця	1
41	Опанування навичок інтерпретації ЕКГ при порушеннях провідності серця	1
42	Опанування навичок трактування даних ЕхоКГ при гострій серцевій недостатності	1
43	Опанування навичок трактування біохімічного дослідження крові (мозковий натрійуретичний пептид) при хронічній серцевій недостатності	1
44	Опанування навичок трактування біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові фракції) при гострій ревматичній лихоманці. Опанування навичок трактування даних імунологічного дослідження крові (ANA, dsDNA, Sm-антіген) у хворих на системний червоний вовчак	2
45	Опанування навичок трактування біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові фракції, КФК) при дерматоміозиті. Опанування навичок трактування даних імунологічного дослідження крові (SCL-70) при склеродермії	2
46	Опанування навичок трактування даних імунологічного дослідження крові (ревматоїдний фактор, анти-CCP) при ревматоїдному артриті. Опанування навичок трактування рентгенологічного дослідження суглобів при ревматоїдному артриті	2
47	Опанування навичок трактування рентгенологічного дослідження суглобів при остеоартрозі	2
48	Опанування навичок трактування рентгенологічного дослідження суглобів при подагрі	1
49	Опанування навичок трактування рентгенологічного дослідження суглобів, сакролеальних сполучень при анкілозуючому спондилоартриті	1
50	Клінічна фармакологія противірусних та імунотропних, у т.ч. протиалергійних лікарських засобів	1
51	Клінічна фармакологія гормональних лікарських засобів	1
52	Клінічна фармакологія кардіотоніків (глікозидного та неглікозидного походження), антиаритмічних лікарських засобів	1
53	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на мозковий кровообіг	2
54	Клінічна фармакологія вітамінних препаратів	1
55	Шкідливі фактори довкілля, вплив на стан імунної системи в різні періоди життя	2
56	Імунопатогенез, стадії розвитку, класифікація ВІЛ--інфекціїУСШДу	1
57	Сучасні аспекти діагностики алергічних хвороб	1
58	Антигенспецифічна імунотерапія: принципи проведення, покази та протипокази	1

59	Диференціальна діагностика станів, що супроводжуються еозинофілією та підвищеним рівнем загального імуноглобуліну Е	1
60	Медикаментозна алергія	2
61	Харчова алергія та її види	1
62	Інсектна алергія	1
63	Аутоімунні хвороби та синдроми. Механізми зливу толерантності, генетичні передумови розвитку аутоімунних хвороб	1
64	Особливості діагностики професійних захворювань	2
65	Попередні та періодичні медичні огляди працівників промислових підприємств і сільського господарства	1
66	Гіперчутливі пневмоніти (гострий та хронічний бериліоз)	1
67	Професійні хвороби, спричинені лазерним випромінюванням	2
68	Професійна бронхіальна астма та професійні алергени.	1
69	Професійний екзогенний альвеоліт	2
70	Професійний рак: рак легенів, пухлини сечового міхура, пухлини порожнини рота, печінки, шлунку	1
71	Стратифікація ризику розвитку серцево-судинних ускладнень та визначення прогнозу.	1
73	Первинна та вторинна профілактика артеріальної гіпертензії. Прогноз і працездатність у хворих з артеріальною гіпертензією	1
74	Тактика лікування в залежності від ураження органів-мішеней у хворих з артеріальною гіпертензією	2
75	Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження у хворих на ІХС	2
76	Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються болем в грудній клітці	2
77	Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються болем у кінцівках та спині	2
78	Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження у хворих на ревматоїдний артрит	2
79	Алгоритм диференціальної діагностики у хворих з геморагічним синдромом. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються пурпурою. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність	2
80	Алгоритм диференціальної діагностики. Тактика ведення хворого при виразковій хворобі шлунка. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються хронічним абдомінальним болем. Покази до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність	2
81	Алгоритм диференціальної діагностики при жовтяниці. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються жовтяницею. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність	2
82	Основні захворювання та стани, що призводять до розвитку порталової гіпертензії та асциту	2
83	Алгоритм диференціальної діагностики при легеневому інфільтраті	2
84	Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються легеневим інфільтратом	2
85	Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень	2
86	Тактика ведення хворих на бронхіальну астму	2
87	Алгоритм диференціальної діагностики. Тактика ведення хворого з	2

	кровохарканням	
88	Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються плевральним випотом	2
89	Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються сечовим синдромом	2
90	Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження при нефротичному синдромі	2
91	Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються сечовим синдромом	2
92	Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження при нефротичному синдромі	2
93	Поняття та класифікація «хронічної хвороби нирок». Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Тактика ведення хворих	1
94	Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження у хворих на анемію	1
95	Заповнення листка непрацездатності та довідок, які засвідчують тимчасову непрацездатність відповідно до індивідуального завдання	1
96	Заповнення направлення на МСЕК (Форма 088/о) відповідно до індивідуального завдання	1
97	Заповнення індивідуальної програми реабілітації відповідно до індивідуального завдання. Підготовка до заключного тестового контролю	1
98	Сучасні уявлення про метаболічний синдром. Принципи ведення хворих	1
99	Сучасні уявлення про місце цукрового діабету в кардіorenальному континуумі	1
100	Самоконтроль при цукровому діабеті. Догляд за стопами	1
102	Диференціальна діагностика тиреоїдітів з гострим та підгострим клінічним перебігом. Рідкісні форми тиреоїдітів (зоб Ріделя, післяплоговий тиреоїдит)	1
103	Патологія парашитоподібних залоз. Судомний синдром	2
104	Роль аутоімунних порушень у розвитку ендокринних захворювань	2
Усього		140

5. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 200-балльною шкалою.

5.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень наведені у Положенні про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у ПЗВО «ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕДИЦИНІ ТА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ’Я».

5.2. Форми і критерії поточного оцінювання

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному/лабораторному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів

із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань лабораторних/практичних робіт.

Оцінювання поточної успішності студента здійснюється на кожному занятті (теоретичні знання та практичні навички) шляхом виставлення до журналу академічної успішності оцінки за національною чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2»):

Оцінка «5» (відмінно) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення навчальних першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок, вільно володіє державною мовою.

Оцінка «4» (добре) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, вільно володіє державною мовою; але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичного завдання.

Оцінка «3» (задовільно) – здобувач освіти в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, путає поняття, додаткові питання викликають у здобувача освіти невпевненість або відсутність стабільних знань; виконуючи завдання практичного характеру, виявляє неточності, не вміє оцінювати факти та явища, пов’язувати їх із майбутньою діяльністю, на достатньому рівні володіє державною мовою.

Оцінка «2» (незадовільно) – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до таблиць 1 та 2.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються ДЗ або екзаменом)

4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120
4.95-4,99	119
4.91-4,94	118
4.87-4,9	117
4.83-4,86	116
4.79-4,82	115
4.75-4,78	114
4.7-4,74	113
4.66-4,69	112
4.62-4,65	111
4.58-4,61	110
4.54-4,57	109
4.5-4,53	108
4.45-4,49	107
4.41-4,44	106
4.37-4,4	105
4.33-4,36	104
4.29-4,32	103
4.25- 4,28	102
4.2- 4,24	101
4.16- 4,19	100
4.12- 4,15	99
4.08- 4,11	98
4.04- 4,07	97
3.99-4,03	96
3.95- 3,98	95

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.91-3,94	94
3.87-3,9	93
3.83- 3,86	92
3.79- 3,82	91
3.74-3,78	90
3.7- 3,73	89
3.66- 3,69	88
3.62- 3,65	87
3.58-3,61	86
3.54- 3,57	85
3.49- 3,53	84
3.45-3,48	83
3.41-3,44	82
3.37-3,4	81
3.33- 3,36	80
3.29-3,32	79
3.25-3,28	78
3.21-3,24	77
3.18-3,2	76
3.15- 3,17	75
3.13- 3,14	74
3.1- 3,12	73
3.07- 3,09	72
3.04-3,06	71
3.0-3,03	70
Менше 3	Недостатньо

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
----------------	------------------	----------------	------------------	----------------	------------------

5	200	4.22- 4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19- 4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17- 4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14- 4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12- 4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09- 4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07- 4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04- 4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02- 4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99- 4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97- 3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94- 3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92- 3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89- 3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87- 3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84- 3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82- 3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79- 3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77- 3,78	151	3-3,01	120

4.52-4,53	181	3.74- 3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72- 3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67- 3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65- 3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62- 3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57- 3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55- 3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52- 3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24- 4,26	170	3.47- 3,49	139		

Види поточного контролю: усний, письмовий (різновидом є тестовий).

Форми поточного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, проведення термінологічних диктантів, розв'язання письмових завдань, написання есе, розв'язання практичних ситуацій тощо.

Для здійснення поточного контролю викладачем розробляється методичне забезпечення з тієї чи іншої навчальної дисципліни (перелік питань та завдань практичного змісту, тестові завдання тощо).

5.3. Структура підсумкового семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела інформації

1. Передерій В. Г., Ткач С. М. Основи внутрішньої медицини. Т.1. Підручник для ВМНЗ III-IV р.а.: Рекомендовано МОЗ: 2018/ 640 с.
2. Передерій В. Г., Ткач С. М. Основи внутрішньої медицини. Т.2. Підручник для ВМНЗ IV р.а.: Рекомендовано МОЗ: 2018/ 784 с.
3. Передерій В. Г., Ткач С. М. Основи внутрішньої медицини. Т.3. Підручник для ВМНЗ IV р.а.: Рекомендовано МОЗ: 2018/ 1006 с.
4. Стюара Г. Ралстон, Ян Д. Пенман та ін. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: пер. 23-го англ. вид.: у 3 т. — т. 1: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів, магістрів — К., 2020. — ХХII, 258 с.
5. Стюарт Г. Ралстон, Ян Д. Пенман. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: пер. 23-го англ. вид.: у 3 т. — т. 2: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів, магістрів . — К., 2021. — ХХII, 778 с.
6. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 3 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів, магістрів .— К. : ВСВ «Медицина», 2021. — ХХII, 642 с.
7. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9-24: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. /— Київ, Медицина., 2019. – 584с + 6 к.вкл.
8. Ковальова О.М., Лісовий В.М. Догляд за хворими: Практика: Підручник для мед. ВНЗ III—IV р.а. — 3-те вид., випр. Затверджено МОН, Рекомендовано МОЗ — К., 2015. — 488 с.
9. Бажора Ю.І. Clinical Immunology and Allergology=Клінічна імунологія та алергологія . — 3-те вид. Підручник для ВМНЗ IV р.а.: Затверджено МОН: 2020/ 272с.
10. Джон Р. Хемпто. Основи ЕКГ=The ECG Made Easy: пер. 9-го англ. вид.: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів, кардіологів / Джон Хемптон і Джоана Хемп — К., 2020. — XIV, 234 с., двомов. вид. (укр., англ.), м'яка обкл.
11. Капустник В.А. Професійні хвороби: Підручник для мед. ВНЗ IV р.а. — 5-те вид. перероб. та доп. затверджено МОН — К., 2017. — 536 с. + 4 с. кольор. вкл., тв. пал.
12. Капустник В.А., Костюк І.Ф. Occupational Diseases=Професійні хвороби: Підручник для мед. ун-тів, інст.,акад. — 2-гевид. Затверджено МОН— К., 2018.— 496 с.
13. Лаповець Л.Є. Клінічна лабораторна діагностика: Підручник для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів, фахівців лаборат. діагностики. — 2-ге вид., стер. Рекомендовано вченуо радою ЛНМУім. Данила Галицького — К., 2021. — 472 с.

Додаткові джерела інформації

1. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюдженіх захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю.М. Мостового. – 13-те вид., доп. – і перероб. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2020. – 582 с.
2. Катеренчук І.П. Клінічне оцінка, діагностичне й прогностичне значення результатів лабораторних досліджень: Навчальний посібник. Ревматологія. – Медкнига, 2018. – 176с.
3. Катеренчук І.П. Клінічне тлумачення і діагностичне значення лабораторних показників у загальнолікарській практиці: Навчальний посібник. – Медкнига, 2018. – 224с.
3. Біловол О.М. Ревматологія: навчальний посібник / О.М. Біловол, І.І. Князькова, В.В. Златкіна, [та інш.]. – Харків: Видавництво ХНМУ. – 2018. – С. 23-29, С. 54-61, С. 80-105.
4. Внутрішня медицина = Internal medicine: Part 1: textbook for English-speaking students of higher medical schools / edited by Professor M.A. Stanislavchuk and professor V.K. Sierkova. – Vinnytsya: Nova Knyha, 2019. – 408 р.
5. Журавльова Л., Олійник М., Сікало Ю., Федоров В. Основи діагностики та лікування захворювань суглобів. – Медкнига. – 2020. – 272 с.
6. Скибчик В. А. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології : навч. посіб. / В. А. Скибчик, Я. В. Скибчик. – 2-ге вид., допов. – Львів : Простір-М, 2019. – 164 с. 53.
7. Просто невідкладні стани: клініч. посіб. / уклад. М. Матвійчук [та ін.]. – Тернопіль: Крок, 2022. – 88 с. : іл. – (Основи клінічного мислення в схемах та інфографіках).
8. Свінціцький А. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини. Медицина, 2019. – 1008 с.
9. Свінціцький А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: [навч. посіб. для лікарів-інтернів і студентів мед. закл. вищ. освіти] / А. С. Свінціцький. – Київ : Медицина, 2019. – 1008 с.
10. Дужий І. Д. Особливості діагностики хвороб плеври: монографія / І. Д. Дужий. – 2021.
11. Побічна дія ліків : підруч. для студентів вищ. закл. мед. освіти / І. Ф. Бєленічев [та ін.]. – 2021.
12. Ревматичні хвороби. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. Науково-виробниче видання / за ред. ВМ Коваленка. К., Моріон; 2021. 399 с.

Інтернет-ресурси:

1. <https://www.aasd.org/>

2.

<http://www.acc.org/guidelines#sort=%40foriginalz32xpostedz32xdate86069%20descendi>

ng

3.

<https://www.asnline.org/education/training/fellows/educationalresources.aspx#Guidelines>

4. www.brit-thoracic.org.uk/standards-of-care/guidelines

5. <https://cprguidelines.eu/>

6. <https://www.diabetes.org>

7. <https://www.escardio.org/Guidelines/Clinical-Practice-Guidelines>

8. <http://www.eagen.org/>

9. <http://www.ers-education.org/guidelines.aspx>

10. <http://www.enp-era-edta.org/#/44/page/home>

11. https://www.eular.org/recommendations_management.cfm

12. <http://www.european-renal-best-practice.org>

13. <http://www.esmo.org/Guidelines/Haematological-Malignancies>

14. <https://ehaweb.org/organization/committees/swg-unit/scientific-workinggroups/structure-and-guidelines/>

15. <http://www.gastro.org/guidelines>

16. www.ginasthma.org

17. [http://goldcopd.org.](http://goldcopd.org)

18. <http://inephrology.kiev.ua/>

19. http://www.ifp.kiev.ua/index_ukr.htm

20. <http://kdigo.org/home/guidelines/>

21. <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/>

22. <https://www.nice.org.uk>

23. <http://www.oxfordmedicaleducation.com/>

24.

http://professional.heart.org/professional/GuidelinesStatements/UCM_316885_Guidelines-Statements.jsp

25. <https://www.rheumatology.org/Practice-Quality/Clinical-Support/Clinical-PracticeGuidelines>
<https://www.thoracic.org/statements/>

26. <http://www.strazhesko.org.ua/advice>

27. <https://www.thyroid.org>

28. <https://www.ueg.eu/guidelines/>

29. <http://ukrgastro.com.ua/>

30. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України: <http://phc.org.ua/>

31. [Електронний ресурс]. – режим доступу <https://www.cdc.gov/>

32. Global AIDS Update [Electronicresource] / UNAIDS, 2016. – Access mode:

http://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/global-AIDS-update2016_en.pdf